

In Biljart Totaal is maandelijks aandacht geschonken aan het materiaal, dat binnen de biljartsport onlosmakelijk is verbonden aan het leveren van goede prestaties. Hans de Jager gaat nu in deze rubriek in op theoretische kennis van de biljartsport. De Hagenaar, die in 1981 Europees kampioen biljart artistiek werd, is al een leven lang nauw betrokken bij de biljartsport. Niet alleen als speler, maar ook als bestuurslid, organisator en vakhandelaar.

Innovatie

In de loop der jaren is er zo weinig in onze sport vernieuwd, dat je ervan opschrikt als er zich iets nieuws aandient. Meestal gaat dit ook met de nodige tegenstand gepaard: Eind jaren zestig: de biljartbal van ivoor werd vervangen door kunststof. Na veel gekrakeel is Aramith de winnaar geworden.

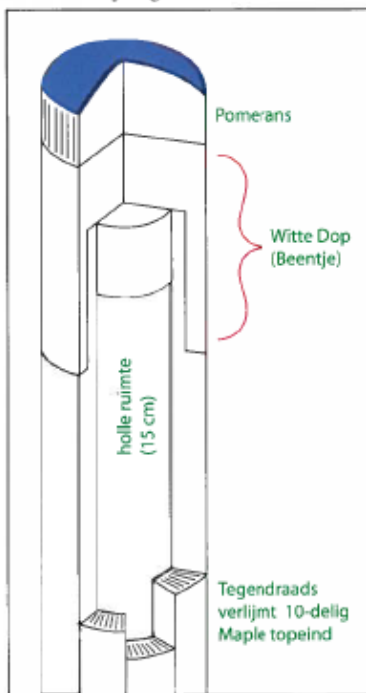
Eind jaren zeventig: het traditionele 100% wollen biljartlaken werd ingewisseld voor het huidige snellere laken (90% katoen en 10% nylon). Ook toen vlogen de voor- en tegenstanders elkaar in de haren. Eind jaren tachtig: Werner Bayer schrijft de biljartwereld op met een profcircuit en het spelen in sets van 15 punten. De bonden stonden in brand en nu nog smeult het vuurtje soms nog wat na.

Was de biljartkeu vijftig jaar geleden nog een betrekkelijk eenvoudig object, tegenwoordig moet het High Tech zijn volgens de fabrikanten. Een dergelijke evolutie is bekend bij tennisrackets (van hout naar kunststof) en in de golfsport is zeer druk en professioneel gesleuteld aan ballen en clubs. De schaatsers kregen er de laatste jaren speciale kleding en klapschaatsen bij en wielrenners zitten nu op technisch hoogstaande tweewielers, die je nog nauwelijks rijwiel mag noemen. Al deze veranderingen hebben zichtbare (lees bewijsbare) verbeteringen opgebracht. De prestaties in bovengenoemde sporten zijn waarlijk door de technische vooruitgang verbeterd! Maar wat fabrikanten ook zeggen verbeterd te hebben aan een de biljartkeu, de speler heeft tot op heden daardoor zijn spel niet aantoonbaar zien verbeteren.

Een kleine bloemlezing:

- Het gebruik van bijzondere houtsoorten voor het topeind, zoals steenbeuken, perenhout of hardrock Maple.
- Toepassing van een volledig 'houten' schroefdraad of van metaal met als varianten roestvrij staal, lichtmetaal, quicklock, conische sluiting, double joint en de 'steel to nylon' bus.
- De kunststof keu, zoals aluminium, grafiet, kevlar, lithium, glasfiber, al dan niet gecombineerd met een houten kern.

- Het plaatsen van een PVC dop, i.p.v. ivoor (soms zelfs dwarsgedraaid), koper, phenol of ander organisch materiaal.
- Zelfs een 'niet vibrerende onderdop' werd tien jaar geleden aanbevolen.

- Een hele reeks van moderne pomeransen, veelal gelaagd (o.a. Moori) van soft tot hard.

Al deze vernieuwingen komen uit de wereld van het Poolspel, de bakermat in de Verenigde Staten. Een kooplustig publiek liet zich graag zaken aanpraten, die zouden kunnen leiden tot spelverbetering.

In Europa echter was de pool sport voornamelijk klein en domineerde jarenlang carambole en snooker. Steeds meer gaan de fabrikanten uit de poolwereld hun

kennis uit venten aan ons de carambole spelers. Testen hebben uitgewezen dat de meeste veranderingen niet of nauwelijks invloed hebben op ons spel. Er springt echter één innovatie in het oog, begin negentigerjaren ontwikkeld door Clawson Cues in Florida: Predator. Uiterlijk verschilt dit topeind nauwelijks van een standaard topeind. Het geheim zit dan ook van binnen.

De ontwerper holde de top ongeveer 15 cm onder de pomerans uit om de massa van dat deel van de top te verlagen. Wordt nu met veel effect gespeeld, dan zal deze top door de lage massa gemakkelijker afbuigen van de bal in de richting van het effect, waardoor de speelbal minder afwijking in de tegenrichting van het effect zal ondervinden.

Proeven met een afstoot simulator (Iron Willy) bewezen dat deze afwijking met 50% afnam t.o.v. een standaard top. Hierdoor wordt het spelen met zij-effect aanzienlijk verbeterd, hetgeen in het poolspel van belang is om het 'potten' (is: het wegspeelen van de aanspeelbal in een gat) te verbeteren. Dit verschijnsel kun je vertalen naar ons spel: de speelbal wijkt belangrijk minder af als met veel zij-effect wordt gespeeld. De kleinspel speler zal hiervan nauwelijks iets merken, maar bij driebanden speelt deze afwijking vaak een belangrijke rol. Dit inziende heeft de fabrikant aangekondigd met een predator carambole keu op de markt te komen. Prijzig is hij wel, want de houten wand van het uitgeholde deel van de top is slechts 2 mm dik en om dit tegen kromtrekken te verstevigen is de top opgebouwd uit 10 delen tegendraads verlijmt hout (zie tekening).

In het internationale poolbiljart wordt inmiddels door de helft van de Top-40 door de spelers met Predator topeinden gespeeld. Zeker voor de driebanders ligt hier dus ook een uitdaging.

Veel speelplezier

Hans de Jager

Email: h.d.jager@gmail.com